

Specialkost inom skola och förskola

För att säkerställa att ditt barn får rätt kost, serveras specialkost av medicinska skäl endast till de barn/elever som har en ifylld ansökan och ett aktuellt intyg utfärdat av hälso- och sjukvården. Det är vårdnadshavares ansvar att fylla i och lämna in anmälan samt inhämta och inlämna intyg för aktuell specialkost till enheten och ge information.

När köket har fått all information, kan specialkosten tillhandahållas.

För att minska matsvinnet och onödigt arbete ska du alltid kontakta köket på förskolan/skolan när barnet/eleven är frånvarande, samt när barnet/eleven är tillbaka igen.

Kontaktuppgifter till köken finns längst ner i detta dokument.

Ny "Blankett om specialkost" skall lämnas VARJE ÅR i början av höstterminen, senast 4 veckor efter läsårsstart.

Inkommer inget nytt intyg räknar vi med att ditt barn kan äta den ordinarie kosten som serveras.

Behovet av specialkost kan förändras under barnets uppväxt och bör följas upp kontinuerligt. Ett nytt aktuellt intyg från hälso- och sjukvården lämnas vid förändrat behov och i samband med att barnet börjar förskola, förskoleklass, årskurs 4, 7 samt vid gymnasiestarten.

Intyg gällande för celiaki och diabetes behöver inte förnyas under barnets skolgång.

Laktosintolerans är inte en sjukdom utan en ärftlig nedsatt förmåga att bryta ner kolhydraten laktos. Tillståndet är ofarligt men kan vara obehagligt. Laktosintolerans hos barn före fem års ålder är mycket ovanligt.

Hos personer med ärftlighet för laktosintolerans minskar produktionen av enzymet laktas oftast under skol- eller ungdomsåren. Laktasbrist kan uppträda tillfälligt i samband med en skada i tarmslemhinnan som vid obehandlad glutenintolerans (celiaki) eller vid tarminfektioner. När skadan har läkt återkommer laktasenzymet. **Kontakta alltid**

sjukvården om du misstänker laktosintolerans så att allvarigare tillstånd inte missas.

Forskningen ger stöd för att fullständigt uteslutande av konventionella mejeriprodukter inte är nödvändigt, eftersom de flesta ungdomar och vuxna med laktosintolerans kan tolerera upp till 12 gram laktos dagligen i "engångsdos" vid ett och samma tillfälle, alltså exempelvis under en enskild måltid. 12 gram laktos motsvarar den mängd som finns i 2,4 dl mjölk.

Vi erbjuder **laktosreducerad** kost, vilket innebär att vi erbjuder mat med max 3 gram laktos, laktosfri mjölk att dricka och mjölkfri (växtbaserad) kost när maten innehåller stora mängder mjölk som t.ex. lasagne, pannkakor, risgrynsgröt och redda soppor. **Detta betyder att ligger normalkosten under 3 gramsgränsen behöver inte specialkost erbjudas.**

Ovanstående rekommendationer gäller inte för barn/elever hos vilka komplett avsaknad av laktas konstaterats. Dessa erbjuds specialkost fri från komjölkprotein (det vill säga mjölkfri kost). För fullständigt laktosfri kost krävs ett intyg från hälso- och sjukvården.

Anpassade måltider

Information om anpassade måltider finns i dokumentet "Anpassade måltider inom förskola och skola"

Delat ansvar

Föräldrar

- Ansvarar för att lämna in nödvändig information om barnets/elevens specialkost till skolhälsovården i skolan eller till pedagog på förskolan.
- Vid ändring av kost meddelas skolhälsovården, köket eller ansvarig förskolepedagog.
- Vid sjukdom, ring till köket för att avanmäla att eleven inte kommer att äta idag. Om eleven under två veckors tid inte gjort anspråk på överenskommen specialkost eller måltidsanpassning, utan att frånvaro meddelats, ska eleven och/eller vårdnadshavaren informeras om att tillhandahållandet av specialkost/anpassad måltid kommer att upphöra om den efter ytterligare en vecka fortfarande inte tagits i anspråk.
- Om behovet av specialkost upphör, informera skolhälsovården, köket eller förskolepedagog.

Barnet/Eleven

- Bör tidigt ha åldersadekvat kunskap och information om sin allergi, behandling och kost.

Köken

- Tillhandahåller en säker och näringsrik specialkost.
- Kostenheten tillsammans med förskolepedagog ansvarar för en säker kosthantering kring specialkost vid servering.

Kostenheten har speciella arbetsrutiner kring tillagning av specialkost samt arbetar enligt HACCP som är ett faro- och riskbaserat kontrollsystem, som säkerställer matens väg från grossist till slutkonsument.

Mentor/förskolepedagog

- Pedagogerna inom förskola/familjedaghem ansvarar för att korrekt maträtt serveras till rätt barn.
 - Förskolepedagoger/ skolhälsovården meddelar förändringar till köket vid ändringar av barnets kost.
 - Förvissa sig om symptom hos allergiska elever/barn.
 - Vid allergisk reaktion ansvarar mentor/förskolepedagog för eventuell medicinering till eleven.
-

Specialkost eller anpassad måltid för pedagoger och andra vuxna

Rätt till specialkost eller anpassad måltid kan finnas för vuxna i förskolan/skolan om det ingår i den vuxnes tjänst att delta i måltider ska detta erbjudas på samma villkor som för barnen. (specialkostintyg och läkarutlåtande lämnas till köket)

Vuxna som inte äter pedagogisk måltid i tjänsten erbjuds som regel inte specialkost eller anpassad måltid. Undantag kan göras om avvikelser hos den vuxne förekommer som specialkost eller anpassad måltid i barn/elevgruppen.

Tillbuds- och skadeanmälan

Om olyckan skulle vara framme finns det rutiner för hur personalen ska agera. Vi kontakter alltid föräldrarna om misstanke finns att ert barn skulle ha fått i sig en allergen som barnet är överkänslig mot.

Det är viktigt att en tillbuds- och skadeanmälan görs för att vi ska kunna förhindra att liknande olyckor inträffar. Tillbuds- och skadeanmälningsblankett delas ut av köket/ pedagog vid inträffat tillbud. Den ansvariga kost personalen anmäler det i Kia.

Du är alltid välkommen att höra av dig till köken eller kostchef om det skulle vara något du undrar över.

Kontaktuppgifter

Fågelvägens kök	0534-19595	Snörrums Skolrestaurang	0534-19144
Haga FSK kök	0534-19257	Haga Centralkök	0534-19187
Utsiktens kök	0534-19168		
Verksamhetsledare kost	0534-19055		
Kost- och lokalvårdschef	0534-19268		

Referenser:

Kost och Närings nationella rekommendationer för hantering av specialkost och anpassade måltider i förskola och skola. Version 2.1. Mars 2026

Postadress
Box 31
S-668 21 ED

Besöksadress
Storgatan 27

Telefon
+46 (0)534 -19000

Bankgiro
534-4072
Org.nr
212000-1413

Internet: www.dalsed.se

E-post: kommun@dalsed.se